

PAKI.
1599.

Tegs.

F. O. hung.
176.

1599

SALAMON KIRALYNAK,

AZ DAVID KIRALY

FIANAK MARKALFFAL

való tréfa Beszédeknek

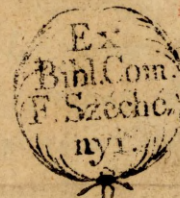
Rövid Könyve.

Mindenek az végre Irattanak meg, hogy jót tanuljunk
belőle.

1850.
Lőtsen.

*hasznos
adatok*

PRÆFATIO,

Az az:

Elöl-járó beszéd, az Markalff tréfás
dolgaira.

Sokféle Bóltsek voltak eleitől fogván, kik az embereknek
hasznokért, és cselekedeteknek meg jobbításáért, sokkülömb-kü-
lömb-fele dolgokat irtanak. Hogy az embereknek legyen előtte
mint edgy Tükör, mindenkor az egyebnek példája: Miért
hogy az minemű rövid az embereknek élete, igen kevés dolognak
menne végére, holott lassan-lassan el-fogyatkozik az természet.
Ezt meg-gondolván nemelleyek, Satyrakat ekes dorgálással irt-
tanak, nemelleyek Comediákat, avagy Tragediákat, sokan Hi-
storiákat is szettek-össze és szerzetek, csak ezért mindezeket,
hogy az nyomorult és gyarló természet teljességgel az goromba-
ságban és vétékben el ne merüllyön. Mivel hogy penig az tré-
fás dolgokban is sok vagyon az ki az embereknek hasznára vitet-
hetik, és ezek közzül edgyik az Markalffnak iátekos és tréfás tse-
lekedeti, mint ezután meg-értjük. Azért jónak és hasznosnak
gondoltuk lenni, hogy az több írások között, ezek is az tréfás dol-
gok olvasásának az emberektől.

Kerjük azért az iámbor és tisztelendő Olvasót, hogy eze-
ket olly móddal olvassa és meg-értse, hogy miképpen az Bólt Or-
vos neha az méregből is orvosságot tsinal, azon-képpen, sk is eb-
ből az tréfából szép haszonra való tanulságokat notállyanak, ki-
váltképpen olyankor, mikor az egyeb-fele szorgalmatos gondtól
meg-menekedik,

Ez után szerető Olvasó, nem csak azért irattatnak az
Bólts emberektől, hogy emberek csak neveessenek rajta: hanem
inkább fő-keppen hogy mint az szorgalmatos Mehetske meg-
látogatnya, mindaz jó és gonosz fűveket, és mindenről az mi
jó, le-vészi és haza viszi. Azon-keppen ezek is azért adatta-
nak előnkben, hogy jó legyen belőle: Ez pedig az jó erkölcsű
és természetű emberektől lehet.

Végezetre ezt is meg-jelentyük, hogy az mi nyelvünknek
mi voltaért, nemelly helyen gyenge és tisztességes szóval va-
gyon fordítva, hogy sem mint az Igek voltanak, de azért a kő-
lyen maradt. Annak okáért, miért hogy az mint az Deakok
szólnak, (Sapientibus fatis dictum,) az kinek elméje va-
gyon reá meg-értheti, és értse úgy az mint szereti. Azért

Szerető Olvasó, vedd jó neven mostan ez ké-
munkátskát mint jó barátodtól,
Légy egészségben.

ITT

ITT MARKALFF VITETIK AZ SA-
LAMON KIRALY ELEIBEN, AZ Ő FE-

segével, Policána Afzszonnyal,
edgyütt.

Libris

Mikoron űlne Salamon Király, az Ő At-
tyának Dávid Királynak székiben, tellyes lévén
Bóltseséggel és gazdagságokkal. Látta edgy né-
minémű embert Nap kelet felől jőni, kinek az
ő neve vala Markalff: Ki tekintetre rút és iszo-
nyú ember vala, de mind-az-által vala igen ékeffen szőlő.

Az Ő Felesége-is Policána nevű Afzszony véle vala, melly
igen éktelen rút és paraszt Afzszonyi állat vala.

Mikoron azért Salamon Király mind kettőt eleiben vitet-
te volna, állának vala ő előtt kettő edgy más szemében néz-
vén.

P. Paul Markalff állapotja.

Deuency

VAla pedig Markalff rövid állapotú ember, igen temérdek és
potrohos, feje ő néki nagy vala, széllyes homloka, piros és
sömörgős orszája: fülei felette szőrössek, és el alá-függenek
vala, szemei nagyok és tsipások: ajaki-is nagyok, és temer-
dek-felette mint edgy Lónak, szakállá rút és igen illatos mint
edgy Ketskének: kezei rövidek és temerdek, ujai zomokok,
lábai rövidek és felette temerdek valának: Az orra pedig
Markalffnak (mint edgy sós ugorka) temérdek, széplős és
horgas mint az Kányának. Abrázattya néki olyan mint
az Szamárnak, Haja olyan mint az Baknak az szőre, és Sarjai
igen parasztok valának, bőre pedig len rút és igen széplős, és
fekete mint az sár: Ruhája kurta, és csak az bal fenekéig ér va-
la. Nadrága szélllyel ki-terjedt vala, és minden öltözetie ék-
telenek valának,

A 3

Poli-

AZ Ő Felelege is Ő néki törpe és igen temérdek; Nagy az két tsetsei Ő néki, haja penig tsoportos, hoszszú az szőmőldőke, dohos és éles mint az dísznónak az sertéje, szakálkája is nagyon mint az Ketskének: Az két füle olyan mint az Szamárnak, szemei tsipások, és tekinteti olyan mint ez mérgeszomok Kigyónak: Teste penig Policána Aszfzonymnak fekete és sőmőrgős, és onbol tsináltatott pléhekkal az Ő két tsetsit felékesítette, újai rövidék, és Vafbol tsinált gyűrűkkel befűzte: Orra lyukai nagyok valának. Lábai rövidék és szőrőffek mint az Medvének: Ruhái gyapjafók és széllyel ki terjedtenek vala.

Es illyen Aszfzonymi állatokrol szépen mondotta edgy néminémű böltsim ez verseket:

*Fœmina deformis tenebrarum subdita formis
Cum turpi facie transit & absque die,
Est mala res multum turpi concedere cultum
Sed turpis nimium turpe ferat vicium.*

Salamon annak okáért hogy meg tekintette volna Őket, ekképpen szólta nékiek: Mitsoda emberek és mitsoda nemzetsegből valók vadatok.

Markalff penig ezt halván ekképpen felele: Mond meg te minékünk először az te nemzetsegedet, és az te Atyádfiainak eredeteket, és én is meg beszéllem az mi nemzetseguinket?

Sala-

Salamon monda: Én vagyok az tizenkét Pátriárkának nemzetsegből való: Mert Juda nemzé Pharest, Phares nemzé Esromot, Esrom nemzé Aramt, Arám nemzé Aminadabot, Aminadab nemzé Naasont, Naason nemzé Salmont, Salmon nemzé Boozt, Booz nemzé Obedet, Obed nemzé Isait, Itai nemzé Dávid Királyt, Dávid Király nemzé Salamont, és én vagyok az Salamon Király.

Markalff ezt halván felele:

Én vagyok az tizenkét Parasztságnak nemzetsegből: Mert Rusticus nemzé Rustar, Rusta nemzé Rustomat, Rustus nemzé Rusticellust, Rusticellus nemzé Tarcust, Tarkus nemzé Tarkolt, Tarkol nemzé Farsit, Farsin nemzé Markult, Markul nemzé Marquelt, Marquel nemzé Marquat, Marqua nemzé Markalffot, és én vagyok az Follus Markalff.

Az én

Az én Feleségem pedig az tizenkét Lupikának nemzetse-
géből való: Mert Lupica nemzette Lupicanát, Lupicana
nemzé Ludiprágot, Ludiprág nemzé Bonenstrungot, Bonen-
strung nemzé Boledrudot, Boledrud nemzé Plaudrudot, Plau-
drud nemzé Lordamot, Lordam nemzé Kurrár, Kurta nemzé
Kurtulát, Kurtula nemzé Kurtellát, Kurtella nemzé Policámot,
Policám nemzé Policanát, és ez az Policána az én Feleségem.

Salamon monda:

Hallottam hogy igen bő beszédű és tsátságó ravasz álnok
paraszt ember vólnál, annak-okaért jer mi verelkedgyünk be-
széddel mi közöttünk. En tégedet kérdezlek? Te pedig énné-
kem felely-meg minden kérdésimre:

Markalff:

Az ki hitván énekes kezdgye az elől.

Salamon.

Hogy ha minden beszédemre meg-felelhetz énnékem,
nagy sok marhákkal meg-gazdagitlak én tégedet, és az én Or-
szágomban hires neves ember lész.

Markalff.

Igér az Orvosegésféget holott hatalma nintsen néki reá.

Salamon.

Igaz itilletet törttem én az két tisztátalan személyek kö-
zött, az kik edgy házban meg-nyomták volt az ő magzattyó-
kat.

Markalff.

Az hol vadnak fülei az embereknek, ott vadnak sok per-
lódések: Az hol sok Afzszony-népek vadnak, ott vadnak sok
pelda beszédek.

Sala-

Salamon.

Az Ur adott az én számban olly bőltseféget, hogy nin-
tsen ez világon én hozzám senki hasonlatos.

Markalff.

Az kinek pokol szomszédgya vagyon, ő maga ditsiri ma-
gát.

Salamon.

Az Istentelen ember fél és retteg, ha senki nem űzi-is.

Markalff.

Mikor fút az Ketske, akkor senlik az seggi.

Salamon.

Az jó Afzszonyi-állat, szép ékességére és gyönyörűségére
vagyon az ő Urának.

Markalff.

Az téjfeles fazakat, mig tele igen kell őrizni az Matskától.

B

Sala-

Salamon.

Az Bölts Aszszonyi-állat, házat épít magának, az bolond
penig az ki van is el-rontya.

Markalff.

Az jól meg égetet Fazakak több ideig állandók, és az ki
tisztán tartja, tisztán iszik belőle.

Salamon.

Az Istenszél aszszonyi-állat, méltó dicsiretre.

Markalff.

Az jó Matskát az ő jó bőrért meg szokták nyúzni.

Salamon.

Az szemérmes aszszonyi-állatot igen kellembernek sze-
retni.

Markalff.

Az szegény embernek meg-kell az térselt tartani és ő-
rizni.

Salamon.

Alhatatos aszszonyi-állatot ki találhat?

Markalff.

Hű Matskát az tejes fazékak ki találhat? Salamon; Sen-
ki sem. Markalff. Alhatatos aszszonyi-állatot is igen ritkán.

Salamon.

Az szép és tőkélletes aszszonyi állatot minden drága mar-
hánál drágábbra kell bősülleni.

Markalff.

Az kővér és temerdek aszszonyi-állat, úgy tettik ember-
nek hogy adakozobb volna.

Salamon.

Szép dolog az fehér Fátyol az szép aszszony-embernek az
fején.

Markalff.

Markalff.

Meg-vagyon írva, hogy nem olyan az szép Subáknak be-
lől az újai, mint az derék bélési. Azért az fehér fátyol alatt
gyakorta moly vagyon. (az az, ferges belől.)

Salamon.

Az ki álnokságot vét, gonoszt arat.

Markalff.

Az ki Polyvát vét, nyomoruságot arat.

Salamon.

Bőltsefégnék és tudománynak kell lenni az Szenteknek
szájokban.

Markalff.

Az Szamár illy természetű, hogy az hol legeltetik ott nő,
az hol szarik ott ganéjot, az hol hugyik ott öntöz, az hol hever
ott rontya-el az görbe helyeket.

Salamon.

Idegen ember dicsirjen tégedet.

Markalff.

Ha én magam szidalmazom magamat, soha senkinek én-
ugy kedves nem léfzek.

Salamon.

Sok mézet ne egyél mert nem jó.

Markalff.

Az ki méhet metz, az újat nyalogattya.

Salamon.

Az gonosz szívű emberben nem lakik az Bőltsefégnék
lelke.

Markalff.

Az kemény fában mikor vered az éket, meg-ódd magadat
hogy az szemedben ne pattannyon.

B z

Sala-

Salamon.

Nehéz tenéked az észten ellen rugodoznód.

Markalff.

Az rugó ökröt az észtennel két/zer-is oldalban kell furni.

Salamon.

Tanítsad az te fiadat, és kistsinyfegétől fogva szoktasd őtet az jó-tselekedetre, és engedelemre.

Markalff.

Az ki ünőjét jól láttya, gyakran észik az téjből.

Salamon.

Minden állat az ő természetire hajlandó, és reá tér.

Markalff.

Az melly abroszt igen el-viselnek, szőszszé és tsőpűvé válik.

Salamon.

Az igaz Biró az mit ért azt szollya.

Markalff.

Az melly Püspök felette halgató, végre ajtón állóvá tétetik.

Salamon.

Az tanító Mestert tisztességben kell tartani, és felni kell az ő veszfőjétől.

Markalff.

Az ki az ő Birójának posáját törőgeti, az az ő Szamárkáját szokta tapogatni és törőlni.

Salamon.

Az erős hatalmas ember ellen, és az folyó viz ellen ne tőrekedgyél.

Markalff.

Az erős Sas meg-szokta melly észteni és nyúzni az egyéb madarakat.

Salamon.

Jobbitsuk-meg abban magunkat az miben tudatlan vérkezünk.

Markalff.

Markalff.

Mikor az fegged törőd, semmit akkor egyebet nem tselekedszel.

Salamon.

Hizelkedő beszéddel senkit meg ne tsally.

Markalff.

Elmájében észik az ki évő embernek köszön.

Salamon.

Az álnok patvaros emberrel ne társalkodgyál.

Markalff.

Méltán szaggattyák-el azt az disznók, az ki az korpa köziben elegyíti magát.

Salamon.

Sokan vadnak az kik szemérmét és tisztességet nem ismernek.

Markalff.

Ollyak-is élnek és nyálaskodnak az emberekkel, kik hasonlatosak az Ebekhez.

Salamon.

Sokan vadnak kik az jó tétel helyében gonoszt fizetnek.

Markalff.

Az ki az idegen ebnek kenyeret hány, nem vészti jutalmát.

Salamon.

Nem igaz barát, az ki meg nem marad az barátságban.

Markalff.

Az Borjuganáj nem sokára áll, sem nem kövériti az földet.

Salamon.

Sok okokat keres az ki el akar barátjától szakadni.

Markalff.

Az melly aszfonyi állat kedvedet nem akarja tenni, azt költi hogy túros az al-feneke.

Salamon.

Az Király beszédinek változhatatlannak kell lenni.

Markalff.

Hamar el-únnya az ki Farkasón akar szántani.

Salamon.

Az Retek igen jó az lakodalomban, büdös pedig az tanátskozáiban.

Markalff.

Az ki Retket észik, mind két felől hurut, alol és fellyől.

Salamon.

Az hallás ott el-vész, az hol az elme nem vigyáz.

Markalff.

Meg-tompittya hamar az nyilat, az ki Serpenyőt lövöldöz.

Salamon.

Az ki el-fordirtya az ő fület az szegényeknek kiáltásitól, ő-is kiált másodszor, és az Isten nem halgattya meg őtet.

Markalff.

El-veszti az sirlalmát, az ki Bíró előtt jelenti írását.

(*Post latam sententiam.*)

Salamon.

Kelly-fel északi szél, és jő ide déli szél, fűd-meg az én kertemet, és belőle ki-folynak nagy szép drága kenetek.

Markalff.

Mikor fű az északi szél, akkor romol magos ház, és az ki tőkös az nem egésséges.

Salamon.

Az halált és az szegénységet el ne titkollyad.

Markalff.

Az ki el-titkollya hogy tőkös, sokkal nagyobb létszen nyavalyája.

Sala-

Salamon.

Mikor ülsz az gazdagoknak asztalánál, jól eszedben vedgyed mit raknak elődben.

Markalff.

Minden az mi elődben rakatik, az az te hasádban származik.

Salamon.

Mikor az asztalhoz ültetnek, meg-lássad hogy más előtt ne egyél.

Markalff.

Az ki magosb székben ül, az tartya az főb helyet.

Salamon.

Ha az erős meg-győzi az erőtlent, minden marháját néki el-vézi.

Markalff.

Igy jól lát az Matska is, noha az talpát nyallja.

Salamon.

Az mitől retteg az istentelen, meg-esik ő rajta.

Markalff:

Az ki gonoszul tselekszik, és jól reméni, tellye séggel magát meg-tsallja.

Salamon.

Az rest ember az hidegben és melegben nem akar szántani: küldül az után, és senki semmit nem ad néki.

Markalff.

Az meztelen segget senki meg nem foszthattya.

Salamon.

Az tanulónak gyorsasága térszi az tanítót jó akaróvá.

Markalff.

Minden kéz fiet az ő meg szokott vasfazakára.

Sala-

Salamon.

Ki kell vetni az jóknak társaságokból az patvarkodó gonosz tsalárd embert.

Markalff.

Az mord és haragos aszszonyi-állat, s' az fűst, és az lyukas tál, igen nagy kár az embernek házában.

Salamon.

Az Istennek mi hozzánk való szeretetiért, minden jó szerelemnek kell lenni mi közöttünk.

Markalff.

Ha te szereted azt, az ki tégedet meg-utál, el-veszted az te szerelmedet.

Salamon.

Ne mondgyad az te barátodnak mikor valamit kér, meny-el jój holnap és adok, holott vagyon miből mindgyarást adhatz nékie.

Markalff.

Im ma, és im holnap meg-miveli, azt mondgya az kinek Ura nints.

Salamon.

Sokan kívánnják az gazdagságot, holott az szegénységtől bántatnak.

Markalff.

Ebédely, és meg-látod mi marad abból az mid van.

Salamon.

Sokan vadnak az kik éheznek, és mind az által meg-házafulnak.

Markalff.

Az szegény embernek nintsen kenyece, még is Ebet keres hogy el-tartsa.

Sala-

Salamon.

Az bolondnak felely-meg az ő bolondsága-szerint, hogy ne láttassék bőltsnek lenni.

Markalff.

Az Kőszikla meg hallja, kinek felel az Tserfa.

Salamon.

Az nagy haragban nints irgalmaság, annak okáért az ki haragból szól, nyavalyát szerez magának.

Markalff.

Ne mondgy gonoszt az te barátodnak haragodban, hogy meg ne bánnyad annak-utánna, az mikor meg-békével ő véle.

Salamon.

Az ellenféges száj nem szól igazságot, sem az ő ajakai igazat nem beszélnek.

Markalff.

Az ki téged nem szeret, az téged nem rágalmaz.

Salamon.

Tsak annyit alugyal, az mennyire elégféges.

Markalff.

Az kitől lehet és nem aluszik, az restség árt annak.

Salamon.

Meg-elégettünk jókkal, és adgyunk hálát rola az Istennek.

Markalff.

Igen örvend az Rigó, néki felel az Szakó, nem edgyarant énekel az éhező az elégedettel.

Salamon.

Együnk és igyunk, mert majd mindnyájan meg-halunk.

Markalff.

Egyenlő képpen meg-hal mind az éhező, és mind pedig az, az ki eleget észik.

C

Sala-

Salamon.

Mikor az ember rág, tsak akkor ő nem beszélhet.

Markalff.

Mikor az Eb énekel, akkor ő sem ugathat.

Salamon.

Meg-elégedett az mi hasunk az sok ravassaggal, jer men-
nyünk el alunni.

Markalff.

Ide s' tova tsak forog, és pokolul aluszik, az ki nem észik.

Salamon.

Mikor az te szegény barátod kisdéd ajándékot ad, meg ne
utálljad.

Markalff.

Az mie vagyon az herélt embernek, azt adhattya szom-
széd Afziszonyának.

Salamon.

Ne járj az gonosz peres és patvaros emberrel, ment néta-
lám miatta vagy veszedelmet, vagy penig nyavalyát találsz ma-
gadnak.

Markalff.

Az meg-holt Méh nem szarik mézet.

Salamon.

Ha aláznak, és gonosz akaró emberrel barátságot szeresz,
inkáb ellenfeled léfzen, hogy nem mint segítséggel lenne.

Markalff.

Az mit az Bak és az Farkas mivel, tettzik az, az Nőfém.
Farkasnak.

Salamon.

Az ki eléb szől, hogy sem mint kérdik, ki-jelenti magát,
hogy bolond.

Mar-

Markalff.

Mikor valaki nyomodgya lábodat, vedd-el onnét ha igen
bánod.

Salamon.

Minden állat hasonlatost keres társul magának.

Markalff.

Az túros Lo, túros Lovat keres: és kettlen edgymást va-
karják, (érts-meg mint,)

Salamon.

Jól téfzen az az ember Lelkével, az ki máson tud könyő-
rülni.

Markalff.

Nagy házat utál az meg, az ki magát meg-akarja ismérni.

Salamon.

Az ki Farkastól fűt el, találkozik Oroszlánra.

Markalff.

Edgyik nyavalyából másikra. Szakátsrol találkozik Sű-
tőre.

Salamon.

Meg-lássad, hogy senki ne szerezzen néked nyavalyát. Ha
penig valaki szerez, bosszút ne állj érette.

Markalff.

Az veszteg halgató viznek, és az veszteg halgató ember-
nek semmit ne hidgy.

Salamon.

Edgy ember sok-féle dolgokat edgyszer s' mind meg nem
mivelhet.

Markalff.

Az nyomoruságoknak száma között meg-vagyon írva,
hogy az kinek Lová nints gyalog jár.

C 2

Sala-

Salamon.

Atkozott az száz esztendő's gyermek.

Markalff.

Késő az ag ebet nyakon kötve hordozni és tanítani.

Salamon.

Az kinek vagyon adatik annak és bővölködik.

Markalff.

Jaj annak az embernek, az kinek nintsen kenyere, és Szű-
léi vannak.

Salamon.

Jaj az két szívű embernek dolga, és az ki két úton jár.

Markalff.

Az melly ember két székben akar ülni, ha láttya tehát az
földön maradott ülve.

Salamon.

Az szívnek bőségéből szől az száz.

Markalff.

Az hasnak tele voltából trombitál az seg.

Salamon.

Két egyenlő ökör edgy-aránt vonszon az járomban, és
nem tufakodnak.

Markalff.

Két ér edgy-aránt megyen az embernek az seggire.

Salamon.

Az szép aszszonyi-állatot szeretni kell az embernek.

Markalff.

Az aszszony-ember igen szép az nyakánál, mint az fejér.
Galamb: Amoda alá pedig szép fekete, mint az Vakondog hű.

Sala-

Salamon.

Az Judának Nemzettségében igen nagy az én Rokonsá-
gom, és az én Atyámnak látna az ő népe között Fejedelmétőt
engemet.

Markaíff.

Meg-ismérem az Abroszt, mert szőszből csinálták.

Salamon.

Az szűkség kényszeríti az igaz embert várkezni, ha nem a-
karna-is.

Markalff.

Az meg-fogott Farkas, ketretzben tétetett, avagy szarik,
avagy marakodik.

Salamon.

Elég volna énnékem az mérték szerint való tisztetség,
tsak az Ur Isten ez Világot vetette volna énnékem birodalmom
alá.

Markalff.

Nem adnak az Eb kölyöknek annyit, az mennyit hizel-
kedik az farka.

Salamon.

Az ki későn megyen az Asztrához, el-ejt az kéft: az az:
étlen marad.

Markalff.

Az könnyen futó-is mi nem mindenűvé el-juthat.

Salamon.

Mikor bántrasodra, vagyon az te Feleséged, semmit ne fély
ő tőle.

Markalff:

Lágy pásztor előtt Farkas gyapjat szarik: de az kemény
előtt nem.

C 3

Sala-

Salamon.

Nem illik az ékeffen szóllás az bolondhoz.

Markalff.

Nem illik az Ebhez hogy nyerget hordozzon az hátán.

Salamon.

Meg-űrögesd oldalokat az te fiaidnak mig gyermekdidek,
és fel-vehetik az fegyelmet.

Markalff.

Az ki ápolgattya és tsokolgattya az Bárányt, nem gyűlöli
az Koft-is.

Salamon.

Minden ősvények edgy útra tartanak.

Markalff.

Minden creek edgy segre mennek.

Salamon.

Az jó ember jót tehet az gonosz aszfzony-emberbe-is.

Markalff.

Az jó lakásból jó szar lészen, mellyet lábbal el kell tapod-
ni. Azon-képpen az Bestialis aszfzony-emberket-is el kell ta-
podni.

Salamon.

Szép ékeffeg az szép aszfzony-ember az ő Ura mellett, és
igen illik.

Markalff.

Igen illik az szomju ember mellé az jó borral teli álló fazék.

Salamon.

Igen illik az szép fegyver az én oldalomra.

Markalff.

Igen illik az jó rakás fa az én kerrem mellé.

Sala-

Salamon.

Mennél feltyebb való vagy, annál alázatosabb légy min-
denekben.

Markalff. Jól lovagol az ki hasonlatosokkal lovagol.

Salamon.

Az bölts Fiu örömmel illeti az ő attyát, az gonosz pedig
bánattal és szomorúsággal illeti az ő annyát.

Markalff.

Nem egyaránt énekel az vidám és az banátos.

Salamon.

Az ki keveset vét, keveset-is arat.

Markalff.

Mennél nagyobb dér avagy fagy vagyon, annál tsikorkosb
az út.

Salamon.

Mindeneket tanátsal tselekedgyél, és nem bánod-meg.

Markalff.

Elég beteg az-is az ki az beteget emeli.

Salamon.

Mindennek ideje vagyon.

Markalff.

Az melly őkor nyulat akarna fogni, igen mondgya: im-
ma, és holnap, de ugyan nem foghattya-meg.

Salamon.

Immár el-fáradék az szóllásban, jer nyugodgyunk-el.

Markalff.

Semmiképpen nem hagyom-el az beszélgetést.

Salamon. Tovább én tőlem immár nem leher.

Markalff.

Ha nem leher, nagy gyalázatosan mondgy kuhit: és vald
meg hogy meg-győzettettél: Es az mit igirtél add-meg énné-
kem.

AZ

AZ SALAMON KIRALY DOLGOSI és jövedelmének bé-szolgáltatói mon- dának Markalffnak:

AZ Markalff beszédét halván Bananiás, az Joiadának fia, és az Zabús az Királynak szolgája, és Adoniás az Abdenak fia, kik adószedők valának, mondának Markalffnak: Ezokáért telenélé harmad az mi Urunknak Országában? Meg-hidd hogy ki-vájjattatnak tenéked az te gonosz két szemeid az tők agyad-bol: Mert jóblészen és ékesb, hogy te feküdjél az mi Urunknak Medvéi között, hogy sem mint valami tisztre fel-emeltessél.

Kiknek Markalff felele: Mi ragad az embernek (salvo honore) az seggire, hanem csak szarbintsók, miért igirte tehát azt énnékem az Király?

Akko-

Akkoron ezt halván Venthur és Benadachar, Benefia, Bena, Benatudab, Bantharber, Achina, Day, Achinab, Bonia, Josephus, Semes és Samer, az Királynak tizenkét fő Tisztartoi, mondának: Mit bússítja ez hitván szurkos fuvó hafu ember az mi Urunkat? Miért nem tsapdossak jól artzul, avagy négy páltzákkal jól meg apinálván, hogy nem verik ki tova az Király szemé elől.

Erre az Salamon Király felele: Ne légyen az? De adgyanak eleget enni és borsásfak békével. Akkor Markalff el fordulván felele az Királynak: Mind el-szenvedem valamit mondasz. De én ezt mondom mindenkori: Hogy az holott nintsen Király ott nintsen Törvény.

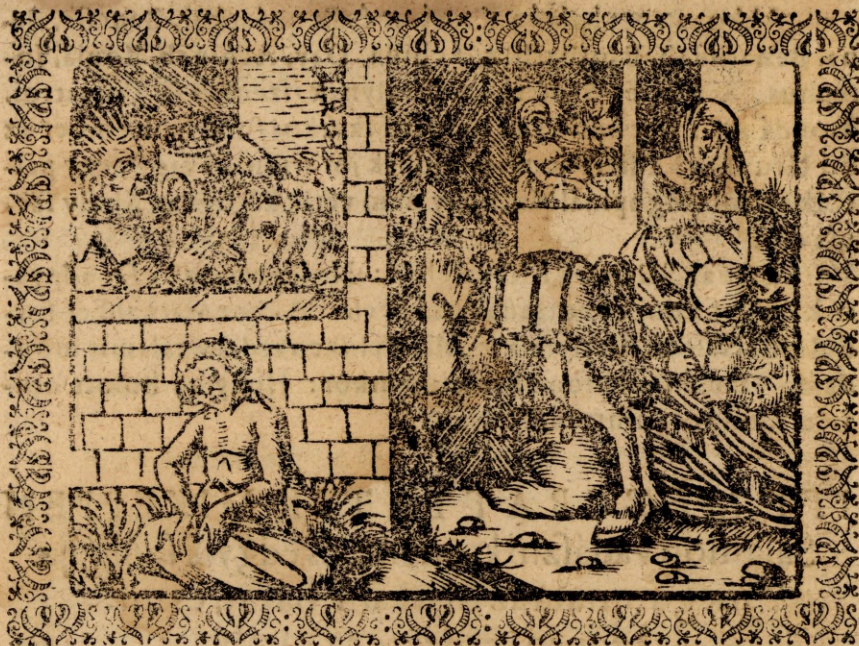
ITT MEG-IRATTATIK MIKEPPEN Salamon vadászni ki-ment, és edgyik szolgája meg-mutatá az Markalff házat, és mi- képpen kérdezte az Király.

AZ Király azért edgyütt az ő Vadászival és sok Vadászó ebekkel, minek-utánna vadászot volna, történet szerint mégyen vala az Markalff szállása előtt elé. Es az ő Lován oda felé rére, és le-hajtván fejét bé-néz vala az ajtón, hogy meg-lárná ki volna otben. Es Markalff szolla az Királynak: Itben vagy on edgy egész ember, és edgy fél az Lónak az feje: Es az mennvit fel jó annyit száll alá. Erre Salamon így felelvén, monda: Mitsoda az mit mondál? Markalff felele: Mert az egész ember én vagyok ki itben ülök. Az fél ember te vagy az Loyon ki ott kinn ülsz, és felig bé-hajlottál: Az Lo feje penig annak az feje az kinn ülsz. Salamon kérdé: Mitsodák az mik fel-jőnek és alá-mennek? Markalff monda: Az Babok, mellyek az én fazakamban forranak.

Salamon kérdé: Hol vadnak az anyád, bátyád és hugaid?

D

Mar-

Markalff. Az én atyám az mezőben, edgy kárból két kárt csinál: Az én anyám penig az szomszéd aszszonynak azt miveli az mit többször soha nem mivel. Az bátyám ott kűnn az fal alatt ülén, az mit talál mind meg-öli: Néném penig az Kamarában ülén, esztendeig való nevetést sirattya.

Salamon. Mir jegyeznek mind ezek?

Az én atyám az mezőben az ősvént el akarván foglalni, az melly az ő földén mégyen által, tövisfát rak oda: Es az uton járók el-jönek, és két ártalmas ősvényeket csinálnak az egyből: és így edgy kárból kettő leszén.

Az anyám az szomszéd aszszonynak az szemét fogja-bé, mert meg holt: mellyet többször neki nem mivel.

Az bátyám penig, kűn ülén az Verőfényen, az mennyi tetvert talál mind meg-öli.

Néném viszonttag ez el mult esztendőben, hogy egy iffiat meg szeretet vala: és az sok jártzodozás és nevetés közben, tse-

tsezés és tsokolás közben meg terhesedvén, most immár fir,

Erre Salamon monda: Honnét vagyon ez sok vavasság te benned?

Markalff felele: Az te Atyádnak Dávid Királynak idejében, mikor volnék az te atyád Orvossanak kis gyermeke, edgy néminémű nap, mikor Orvosságot csinálnának az te atyádnak, fogának egy Saskeselyűt, kinnek mikor minden tetemét fel-bontották volna Orvosságnak, akkor Bersabea az te anyad, vévé annak az szivét, és kenyér hajra tévén, tenéked az tűzben enned meg-sűré: Es hogy én ott állok vala, az fején által háta-megé veté az Kenyér-hejat, az kinn meg-sült vala, és én meg-évém: Azért az mint vélem, az én ravasságom innét vagyon: Mint, hogy tenéked az szűnek meg-ételéből az Bőltsefég.

Salamon.

Az Isten téged úgy segéllyen: En Gabaában mikor volnék, az Isten nekem meg-jelenék, és bé tölte engem Bőltsefeggel.

Markalff.

Azt szokták mondani Bőltsefégnek, az ki magát tartya boldondnak.

Salamon.

Nem hallottadé mely nagy gazdagságokat adott énnékem az Ur Isten, annak felette nagy Bőltsefégget-is.

Markalff.

Hallottam: Mert tudom hogy az Ur Isten ott ádesőt az hol akarja.

Ezen Salamon el-mosolyodék, és monda: Az én népeim itt kűnn várnak, nem álhatnak továbbitt te veled, el kell men-nem: De mond meg az te anyádnak, hogy az jobbik ünőnek az tejéből küldgyön edgy fazék kal énnékem: és az fazakat főd-gye-bé ugyan azon ünőből valóval, és te hozd énnékem.

Markalff felele: Meg-mivelem.

IT I K V L D A Z M A R K A L F F

Annya az Királynak egy fazék tejet
Markalfftól.

S Alamon Király pedig az ő népével nagy pompával és zengéssel méne Jerusalemben, és mint hatalmas gazdag Király Palotájában bé-méne.

Az Markalffnak annva peniglen Floscenia aszszony mikor haza jött vólaa, Markalff az Király parantsolattját neki megbeszélé: Akkor azért Floscenia vón edgy nagy fazék tejet elő, és edgy nagy szép fejr bélelt kene meg szép téjfellel, és az fazakat véle bé-fődé: és Markalfft ekképpen Salamon Királyhoz küldé. Markalff azért útában edgy mezőn mikor menne, felette igen meg hevülven veritezik vala az Napnak melegségtől, és le-üle, és leg-ottan láta edgy aszszú tehén ganéjt, és igen

lassan az fazakat le-tévé, az bélelt le-ülven meg-évé nagy szépen, és az tehén ganéjval az fazakat bé-fedé.

Mikor immár az Királyhoz jutott vólna, ekképpen az Királynak bé mutará az tejes fazakat.

Es monda Salamon Király: Miért fődték az fazakat ekképpen bé?

Markalff.

Nemde azt parantsolad valaé, hogy azon üdőből fődgye bé az anyám az tejes fazakat: és imé akképpen tselekedett.

Salamon.

Nem ekképpen parantsoltam vala.

Markalff.

En így érttettem vala.

Salamon.

Jób lőtt vólna ha edgy szép bélelt szép téjfellel meg-kentek vólna, és azzal főtték vólna bé.

Markalff.

Szintén úgy tselekedett vala anyám, de az éhség el-változtatá elmémet.

Salamon. Miképpen?

Markalff.

Tudom vala, hogy te nem szűkölködnél kenyér-nélkül: én pedig szűkölködvén meg-évém az bélelt, és elmém el-változván úgy fődém-bé tehén ganéjval.

Salamon.

Ezen most légy vendégem: Im meg-engedem ez edgyet: De ha ez éjel nem jól vigyázándasz, mint én, holnapi napon-bátor ne reméllyed életedet.

ITT AZ KIRÁLY MARKALFFAL
az éjelt álom-nélkül töltik-el.

Salamon és Markalff edgyben ülének, és edgy keves vártat-
va Markalff alunni és hortyogni kezdé: Kinek Salamon
monda: Aluszol Markalff?

Markalff.

Nem aluszm, de magamban sutrogok.

Salamon. Mit sutrogsz?

Markalff.

Azt, hogy az Nyúlnak farkában, annyi iz vagyon, mint
szinte az hátagerintziben.

Salamon.

Ha ezt meg nem bizonyítod, halálnak lész fia: Es ismét
hogy az Király halgatnia kezdé, Markalffel aluvék. Kinek az
Király monda: Aluszol Markalff?

Mar-

Markalff.

Nem aluszm, de csak magamban gondolkodom.

Salamon.

Mit gondolkodol?

Markalff.

Azt, hogy az Szarkában annyi fejr Tol vagyon, mennyi
fekete.

Salamon.

Ha ezt meg nem bizonyítod, halálnak lész fia. Es ismét
hogy Salamon halgatnia kezdé, Markalffszunnyadván, erőssen
kezdé hortyogni. Kinek Salamon monda: Aluszol Markalff?

Markalff.

Nem aluszm, de magamban beszéllek.

Salamon.

Mit beszéllesz?

Markalff.

Azt, hogy Eg alatt semminémű állat nintsen fejr az
Nap világnál.

Salamon.

Tehát az Nap világ fejr volna az Téjnék.

Markalff.

Fejr b tat.

Salamon.

Meg-kell tenéked ezt bizonyítanod. Ez után ismét, hogy
Salamon vesztég lenni kezdé és vigyázni, Markalffel-aluvék,
és erőssen kezdé fúni. Kinek Salamon monda: Még-is alu-
szol Markalff?

Markalff.

Nem aluszm, de csak gondolkodom.

Sala-

Salamon.
Mit gondolkodol?

Markalff:
Hogy semmit aszszony-embernek hinni ne kellyen embernek.

Salamon.
Ezt-is meg-kell tenéked bizonyitanod. Es mikor vesztetg lenni kezdett volna Salamon, Markalff el-aluvék, és hortyogni kezdé. Kinek Salamon monda: Aluszol Markalff?

Markalff.
Nem aluszom, de csak gondolkodom.

Salamon.
Mit gondolkodol?

Markalff.
Arról gondolkodom, hogy nagyobb az természet az szókánál.

Salamon.
Ha meg nem bizonyíthatod, meg-halsz.

Ezeknek-utánna az éj el-telvé, Salamon hogy el-fáradott vala, az ō ágyas-házában el-nyugovék, és Markalff az Királyt el-hagyván, nagy sietséggel el-futa az ō Nénnyéhez Fudáza aszszonyhoz, és tetteri vala magát hogy igen szomorú volna, és monda az Nénnyének: Az Salamon Király reám igen meg-haragut, el-nem-szenvedhetem az ō fenyegetését, és bosszúság-tételét. De én edgy kést vészek az én ruhám alá, és ma mikor ingyen sem vélné, az szívében bé-ütöm, és meg-ölöm-ötet. Mostan ezokáért édes szerelmes Néném, bé-ne-vádoly engemet, de nagy hűséggel el-ritkold, és még csak az én atyámfiának Buffridusnak is meg-ne-jelentsé dolgot.

Kinek

Kinek Fudáza felele: Atyámfia Markalff, semmit hozzám ne kételkedgyél: mert ha szintén fejemet éretted el kellene-vefztenem is, meg nem mondanálak.

Ezeknek-utánna azért Markalff meg-tére, nagy titkon az Királynak udvarában, és az fenyés Nap bé-tölté az Királynak Udvarát az ō fenyességével.

ITT MARKALFF MINDENEKET
meg-bizonyít az Királynak, mellyeket
gondolt vala.

Salamon fel-kelvén ágyából, üle az ō Királyi székibe az Palotában. Es hamar kereszének edgy Nyúlat az Király parancsolattyára, és eleiben vivék, és meg-számlálák az izeket, és úgy találák az mint Markalff meg-mondta vala: Annak-utánna kereszének edgy Szarkát-is, és abban-is annyi fejr tollat mint feketét találának.

Ezeknek-utánna Markalff, mellyet az Király nem tudván, edgy palatzk tejér vőn bé-titkon az Király kamorájában, és bé-dugá az ablakokat, hogy az világosság bé-ne-meherne. Es egy kevés vártatva bé-hivá az Királyt.

Mikor azért az Király bé-menne, az palatzk téjre hága az lábával, és csak alig tartozhaték meg hogy az földre nem esék. Es meg-haraguván az Király monda: Te veszedelemnek fia, mit törtél ide-láb alá?

Markalff felele: Mit haragszol ez-dologért? Ne haragudgyál? Nemde te mondadé, hogy fejr az téj az Nap világ-nál: Mire tehát hogy most nem látz az téjnél, mint az Napnak világjánál hogy láthatnál. Igazatt itély, mert semmit nem-vétettem.

E

Sala-

Salamon.

Isten meg botsásson tenéked: az én ruhám mind békeveredett, az nyakam-is majd meg szakad vala énnékem az te rselekedeted mia, ha meg nem tartozhatom vala; és így nem vétettélé ellenem?

Markalff.

Másfiszor meg óltalmazd magadat, de mostan le-ülvén, tégy irilletet énnékem az én panaszolkodásimról, mellyet megbeszéllek te előtted.

Mikor azért az Király le-ült volna, Markalff ekképpen panaszolkodik vala ő előttre: Vagyon Uram edgy Néném, kinek Fudáza neve, ki paráznaságban találtatott, és meg-terhesedvén szégyenbe keverte minden Nemzettségemet, és mind az által még-is részt akar venni az mi atyánk örökségében.

Erre Salamon így felele: Hijak ide az te Nénédet, és hallyuk-meg mit felel ellened.

MARKALFF, PANASZOLKODIK az Király előtt az ő Nénnyére.

Mikot azért Fudáza aszszonyt oda hitták volna, hogy látá az Király meg mosoly odék rajta, és monda: Meg-tettzik igen szépen hogy ez aszszony Nénnye Markalffnak. Mert az Fudázának teste állapottya, kurta, törpe, és igen temérdek vala, mint ha hasas volt volna. Es valának nagy temérdek lábai, és mind kettővel sántál vala. Tekintettel, szemcivel, és teste állásával Markalffhoz hasonlatos vala.

Monda azért Salamon Markalffnak: Mond meg mi panaszod vagyon tenéked Nénédre? Markalff fel-keelvén ilyen feleletet tőn: Uram Király, ilyen panaszt részek te előtted az én Nénémre: mert kurvává lőtt, és meg-nehefszkesült, az mint im szemekkel jól lárod. Meg-rutította minden Nemzettségemet, és még-is részt akarna venni az én atyám örökségében: Annak-okaért kérlek parantsolly, hogy ne vehessen részt az ő örökségből.

Ezt halván Fudáza, fel-gerjede és bé-telék dühösséggel, és ilyen szokat szólla mérgében: Oh te gonosz hizelkedő és nyalakodo hitván lator, miért ne vennék részt az én örökségemből? Nemde Markalffnak Anya Fioscencia aszszony szült engemet-is, ki énnékem-is szinte olyan anyám volt mint tenéked.

Markalff felele: Nem lészén részed az örökségben, mert az te latorságod miá el-itilik tőled az örökséget. Fudáza ezt halván monda: Semmiképpen nem lehet az: Mert ha vérkeztem, meg jobbitom életemet. De eskűszöm az Istenre és az ő javaira, s' hatalmasságára, hogy ha engemet békével el nem botsátasz, Szent aszszony el-veszessen, ha olly dolgodát nem mondom-ki, mellyért régedet az Király, azontol fel-akasztrat.

Markalff ezt halván monda: Te otsmány rút fosos kurva mit mondhatnál, ha senkinek semmit nem vétettem.

Fudáza felele: Igen-is vétkeztél te alá való álnok rossz ember: Mert meg-akarod űlni az Királyt. Es ha nem hinnék beszédemet, keressék-meg az kést az te ruhád alatt, és ott lelke meg.

Mikor azért az Udvar népe keresné az kést, és nem találná. Markalff monda az Királynak és az ott környűl állóknak: Nemde nem igazán mondtamé, hogy semmit bátorságosan nem kell aszszony embernek hinni. Es mikor mindnyájan elfokadtnak volna nevetve, monda Salamon Király: Mindencet okosan tselekedel te jó Markalff.

Markalff.

Mi nem okosság ez, de az mit csak tréfában bíztam vala. Nénémre, mindgyárt ki fetsegé, mint ha igaz lőtt volna, ilyen az aszszony embernek ő természeti.

Salamon.

Miért mondád penig azt, hogy nagyobb az természet az szokásnál?

Markalff.

Várj edgy kevesset, és minck előtte el-alunnál, meg mutatom azt-is tenéked.

ITT MARKALFF KI-BOTSAT KET Egeret az kőntős-újából.

Mikor immár az Nap el-nyűgott volna, és az Vatsorának ideje el-közelgetett volna, az Király le-űle az Vatsorához nagy készüléttel, mind az Udvar népével egyetemben: Es Markalff űlvén az több szolgálkkal, és két Egeret rekesztett vala az kőntős újában: Mert az Király Udvarában edgy Matska, kit úgy szoktattak vala, hogy minden Vatsorának idején Gyertyát tartana az Király előtt, és mind az Udvar népe előtt álván az két utolsó lábán, és az ketteivel az világot tartván. Mikor azért immár mindnyájan vatsoráltak volna: Markalff ki-botsátá

tsátá az edgyik Egeret az kőntős újából. Kik hogy látott volna az Matska, és utánna akart volna indulni, az Király meg-fenygeté, és nem mozdula ki helyéből, Az másodikat is ki-botsátá, mellyet hogy meg-láta az Matska, tovább nem tarthatá az Gyertyát, hanem el-veré, és az Eger után futamék, és meg-fogá futtában.

Ezt látván Markalff, monda az Királynak: Imé Király te előttem meg-bizonyítám, hogy nagyobb az természet az szokásnál és tanításnál.

Salamon monda: űzzétek-el őtet, és vessétek ki szemem elől? Es ha többször ide jövend, huzítsátok reá az én ebeimet, és hadd szaggassák el mind őtet.

Markalff szólla és monda: Mostan tudom bizonynyal, és nyilván mondhatom, hogy ott vagy gonosz Udvar, az hol nintsen igazság.

ITT KI-BOTSAT MARKALFF EGY Nyulat, és az ebek utánna rohannak.

Mikor azért ki-lízték volna az Udvarból Markalffot, kezdé magában ekképpen beszélgetni: Sem imigy, sem amugy, az bõlts Salamonnak nem lészén nyúgodalma Markalffot meg láttya. Másod nap azért fel-kelevén ágyából, gondolkodni kezdé, miképpen mehetne az Király Udvarában: úgy hogy, az Király ebei õtet meg ne szaggatnák. Es el-méne vön edgy eleven Nyulat, és ruhája alá takarítá, és úgy téré az Király udvarában. Kit mikor az szolgák meg-láttak volna, az Ebeket õ reája huzi-

rák. Markalff pedig az Nyulat ki-botsátá, és mindgyarást az Ebek Markalffot el-hagyák, és az Nyúl után rohanának. Ekképpen Markalff az Király eleiben fel-méne: Kit hogy az Király meg-

meg-láta, monda: Ki botsátott ide régedet? Markalff felele: Nem kevés ravasság. Salamon monda: Mit üznek az ebek? Markalff felele: Az mi elöttök fűt. Salamon; Mi fűt elöttök? Markalff; Az mit üznek. Akkor Salamon monda: Meg-látszad, hogy ma itt az én Palotámban nyáladat semmire ne pőkjed, hanem az pusztá földre, hogy weg ne rutítsd az Szőnyegekkel bé-vont pádimentomot és talakat.

Vala annak okáért az Király palotája bé-vonva, sok különb-külömb-féle drága Kárpitokkal.

ITT AZ MARKALFF PŐKIK AZ KI- rálynak edgy kopasz Szolgájának az homlokára.

Mikor azért Markalff igen hurutna, és az beszéllés közben, az fok nyál bővölködnék az ő szájában, két-felé rekinte, és látá mellette az Királynak egy kopasz szolgáját udvarlani. Ak-

kor az szorosságban, hogy nem láthata tiszta földet, kire pök-
nék, meg gyűjré az ő nyálát az ő szájában, és nagy erőltetve
igen nagyot pökék edgy kopasz embernek homlokára. Es az
kopasz ember igen el-pirula; és meg törtlé mindgyarást az ő
homlokát. Es az Királynak lábához borula, és nagy panaszo-
tón Markalffa.

Salamon monda: Miért, hogy ekképpen rutitottad meg
az kopasz embernek homlokát?

Markalff felele: Nem rutitottam, hanem meg-ganéj-
tam: Hiszem az sovány földre szokták hordani, hogy az vet-
mények benne termőbbek legyenek.

Salamon monda:

Miképpen illik ez az kopasz emberre?

Markalff.

Nemde nem te tiltádé-meg, hogy ma sohová ne pökjem,
hanem tsak az pusztá földre, és hogy látám ez kopasz ember-
nek fejét, gondolám mindgyarást meztelen és pusztá földnek
lenni, és úgy pökém reá. Nem illik azért hogy az Király meg-
haragudgyék, mert én az ő maga hasznáért miveltem azt. Mert
hogy ha az ő homlokát ennek előtte-is gyakorta ekképpen
meg-öntözték volna, az haja szépen meg-nőtt volna.

Salamon.

Isten téged meg-rontson: Mert az kopasz emberek az több
embereknél tisztelendőbbek. Mert az kopaszság nem rütség,
hanem tisztelleges ékeesség.

Markalff.

Sőt inkább az kopaszság, tsak Legyeknek való undokság.
Mert im jól lárom oh Király, hogy az Legyek az ő kopasz hom-
lokát inkább szállják, hogy nem mint az több hajas emberekét:
Mert azt tudják, hogy valami Esztergárban metzet szép sze-
lentze, kiből valami édes ital volna. Avagy vélik, hogy valami
szép sima kő, ki meg-kenetett volna valami édesfeggel, és
azért ostromlyák ekképpen az ő homlokát.

Erre

Erre az Király előtt felele az Kopasz ember: Mi dolog,
hogy ez hitván alá való gallíyat embert ide bé borsátták, hogy
minket ekképpen rutollyon az mi Királyunk előtt? Vessék-ki
az ajtón.

Markalff.

Békeség boldogság: halgass, és im én-is halgatok immár.

ITT IMMAR JÖNEK KÉT ASZSZO-
nyi-állatok az Király eleiben, két gyermek-
kel: holtal és elevennel.

3. Regum.

A Zonközben jövének két aszszonyi állatok az Király eleiben
hozván edgy eleven gyermeket és edgy holtat: Es vetked-
nek vala az Király előtt az eleven gyermek végett: Es edgyik-is
másk-is mondgya vala övének lenni az eleven gyermeket:

F

Mert

Mert ezek között az egyik mikor el-alult volna, meg-nyomta vala gyermekét, és az élő gyermek végett ő közöttök vereked-
nek vala.

Ezek előtt azért az bölts Salamon így szólla, és monda.
szolgainak: Hozzatok fegyvert ide, és vágjátok ketté az élő
gyermeket, és felét egyik aszszonynak, felét pedig adgyátok
az másiknak.

Melly beszédét halván az Anyja az kinek tulajdona vala,
az gyermek, monda: Kérlek Uram Király, adgyák ez aszszony-
nak az gyermeket, és ne ölessék meg. Az másik pedig az ki nem
igaz anyja vala, ezt mondgya vala: Se nékem se néked, de u-
gyan ketté vágattassék azt akarom.

Ezt halván Salamon, monda: Adgyátok amannak az
gyermeket és ne ölljétek meg, mert ez az igaz anyja.

Markalff kérdé: Hogy isméried-meg, hogy ez legyen az
gyermek anyja?

Salamon felele: Az ő nagy indulattyából és szívének vál-
tozásiából, és sok könnyhullatásból.

Markalff monda: Nem jól vagyon; A vagy hiszszé te bölts
lévén az aszszony ember fitalmának. Te még nem tudod az asz-
szony népeknek az ő mestersegeket: Mikor valamely aszszonyi
állat fű szemével, szívében nevet: Ha fű edgyik hidgyed nevet
az mássikkal: Azt mutattya ábrázattában, az mi nintsen szívé-
ben. Azt gyaxorta igiri, az mit bé nem akart ölteni: Ravasz és
változó elméjének általa: Bűdoslik szélllyel az ő gondolatya,
és számtalan mestersege az aszszonyi-állatnak.

Salamon.

Az mennyi mestersege, annyi jámborsága, az az, sok jó-
sága.

Markalff.

Ne mond azt hogy jámborsága, hanem álnok gonoszsága,
és tsalárdsága.

Sala-

Salamon.

Bizonyára mondom, az ki téged szült, nem jámbor asz-
szony volt.

Markalff.

Miért mondád azt felőlem Uram Király?

Salamon.

Azért, hogy te szidalmazod az aszszonyi állatoknak neme-
ket: Mert az tiszteletes aszszonyi állatot kívánni kell, tisztelni
és szeretni.

Markalff.

Add hozzá azt, hogy igen romlandó és hajlandó az asz-
szonyi állat.

Salamon.

Ha romlandó, az emberi természetből vagyon: Ha pedig
hajlandó az gyönyörűség miatt vagyon. Mert az aszszonyi ál-
lat az Férfiúnak oldalából vétetett, és adatott az ember mellé
jó segítségnek és gyönyörűségnek okáért: Mert az aszszonyi-
állatot mondhattuk az embereknek, úgy mint edényeknek,
az az, hasonlítósnak az lágy éghöz kit bé-szivunk.

Markalff.

Hasonlatosképpen mondhatod az aszszonyi állatot lágy-
nak, mint szinte az bűnt.

Salamon.

Hazutzálnok lator: Mert gonoszsága lehet, ha minden
gonoszságot akar az aszszonyi állatrol mondani: Az aszszonyi-
állatrol születtetik minden ember, az ki azért meg rutollya az
aszszonyi állat nemét, az méltó szidalmazásra. Mert nintsen
gazdagság, nintsen ország, birodalom, arany, ezüst, drága ruhák
drága kővek, bő költségű lakodalmak, jó vigaságos üdők, sem
gazdagságoknak semminémű hasznai vagy pedig birodalmi
aszszonyi állatok nélkül: Mert az aszszonyi állat fűkat szül, és
leányokat nevel fel, és szereti őket, és ápolgattya, és kívánnya

hosszú életeteket. Az aszszonyi-állat igazgattya az házat-is, szorgalmatos az Ő Urának élété-ért, és háza népének megmaradá-
sáért. Az aszszonyi-állat minden dolgokban gyönyörűség,
édesége az iffiúságnak, s' vigasztalója, az Véneknek vidámsága,
és öröme az gyermekeknek. Az aszszonyi-állat minden viga-
gasága, az jó napoknak is vigasztalója, az éjnek könnyebsége,
az embereknek munkájának és minden szomorú dolgainak el-
feleltetkedője: szolgál tsalárdfag nélkül, és énnékem meg-
tartya és őrizi minden jóvaimat, melyet bé szolgáltattak az én
házamban.

Erre Markalff ekképpen felele: Igazán mondgya egy bölts;
hogy az kinek mi vagyon szívében, azt forgattya szájában. Fe-
lette igen szereted az aszszonyi- népeket, és azért ditsired őket:
Az gazdagfag, nemesség, szépség és böltsesség igen szolgálnak
tenéked, és azért férnek te hozzád az aszszonyi-állatoknak sze-
relmek. De mondom tenéked; hogy im mostan ditsired őket,
de minek-előtte el-alunnál, viszontag szidalmazod őket.

Kire Salamon monda: Hazut. Mert minden életemnek
napjaiban az aszszonyi állatok az én szerettem, most is szeretem
és még ez után is. De immár távozzál el előtem: és meg-lá-
fjad, hogy gonoszul többször én előttem ne szólly az aszszonyi-
állatokról.

Akkor azért Markalff ki-méne az palotából, és hívá hoz-
zája az tisztátalan személyt, az kinek elevenen az Király meg-
adta vala az Ő gyermekét, és monda néki: Tudodé mi lőtt az
Király udvarában: Es az felele: Az én fiam nékem meg-adaték
elevenen, ezt tudom; de egyebet ennél én nem tudok. Kinek
Markalff monda: Az Király azt parantsolá, hogy holnapi napon
régedet és az te aszszonyi társodat eleiben hijanak; és fele az
gyermeknek tenéked, fele pedig az másfoknak adassék.

Erre az aszszonyi felele: Oh melly gonosz az Király, és
mely hamissák és álnokok az Ő ítélési!

Markalff monda: Még ennél nehezbeket és gonoszbakat
mondok: Mert az Király és az Ő tanátsi el-végezték, hogy min-
den-

den Férfiú hét feleséget végyen magának. Gondold-meg jól;
mit kellyen edgy szegény férfiúnak tenni ennyi sok feleségek
között. Mert ha edgy Férfiú ennyi feleséget bíránd, soha annak
háza békeségben nem lesz. Mert ha edgyiket szereti, az má-
sikát gyűlöli, és az harmadik azt irigyl, az többi azt eb szemmel
nézi, mert az mellyiket az férfiú inkább kedvelli, a val szerelmé-
ő közli és véle is akar műlatni: Az mellyiket pedig inkább gyű-
löli, a val igen ritkán akar Ő nyájaskodni. Azért ekképpen ed-
gyik meg-ruháztatik, az másik pedig el-hagyatratik. Az ki sze-
relmetesb lesz, annak sok gyűűje lesz, kőssentyűje arany
lesz, több aranya ezűsti, és selyme hime, minden jóva nagy bő-
séggel lesz. Ő az háznak őrizője, koltsár, tiszteli őtet az ház
népe, és aszszonyának hja. Az Ő Urának minden marhája ő bi-
rodalmában lesz: Azért holott az edgyik ha ekképpen sze-
rettetik, vallyon s' mit mivelnek ama hata? Ha pedig ketteit,
szereti az férfiú, mit tselekedik az őte? Ha négyét szereti, mit
mit mivel az hárma? Ha őtét szereti, vallyon s' mit mivel az
kettei? Annak-okaért az mellyiket az férfiú szereti, tsokollya,
őleli, és magához kaptsollya. Melly dolgot az többi látván mit
mondanak vallyon? Mert sem őzvegyek, sem pedig házasok,
sem férjek, sem semmiek nem lesz: és ekképpen meg-bán-
nyák, hogy Ők szűzeffégeket így el-vesztették. Harag, irigység
háboruság, morgás, vetekedés, üldözés, és minden egyenetlen-
ség lesz minden ha közöttök, örökké való gyűűlség uralko-
dik Ő nálók. Es ha senki ellene nem áll ennek az nyavalyának,
edgyik az másikat éteréssel is el-veszti. Annak-okaért holott
aszszonyi-állat légy, és tudgyad az Ő erköltsőket, sietséggel i-
zend meg minden aszszonyoknak, az kiknek lehet ez városban:
és mond meg nékik; hogy ne engedgyenek az Király végezé-
sének, de ellene szóllanak mind ő magának, s' mind penig-
len az Ő Tanátsosinak.

Es mikor immár Markalff nagy alattomban meg-tért vol-
na az Király udvarában, és le-ült volna az Palotának edgyik sze-
geletiben: Az tisztátalan személy pedig el-hitte vala, hogy iga-

zak volnának az Markalffnak beszédi: azért nagyfietséggel az város közepett által futván, az ő két tenyerét nagy erőssen veri vala edgyben, és dobollya vala az ő melljét. Az melly beszédekert hallott vala Markalfftól erőssen hirdeti vala: és mindenfelől az kofák és szülék nagy erőssen futnak vala őszve, edgyik szomszéd aszszony meg-vízi vala az beszédekert szomszédgya-aszszonyának. és nagy zenebona támadaközöttök.

Tsak kevés ideig az város aszszony-népe edgyben gyüle, és tanátsot tartván, egyenlő akaratbol menének az Királyhoz az Palorában.

Mikoron azért Salamon Király eleiben jutottanak volna, ugy mint hét ezer aszszonyi-állatok, környül vevék az Salamon Király Palotáját, és reárohanván, bé-törék az Palorának két felé nyíló ajtaját: és rettenetes szitkokat hánnak vala az Király szemére és az ő tanátsofira, és egyenlő-képpen kiáltnak vala az Királyra. Azért az Király parantsolattyára-is tsak alig tseodeszedének le, és meg-kérdezé mi volna oka ez gyülekezetnek és zenebonának.

ITT SZEMBEN LESZNEK AZ KIRÁLYAL AZ HÉTEZER ASZSZONYI-ÁLLATOK.

AZ Salamon Király kérdésére edgy az aszszonyi állatok közül, ki álhatatosnak és ékeessen szóllónak láttatik vala lenni az többi között, ilyen-képpen szolla: Te Király, kinek arany ezüst, drága szép kövek, és ez földnek minden gazdasági bogyűttenek, és ki minden akaratodat meg-miveled, és senki ellened nem áll. Annak-felette tenéked vadnak Királyné aszszony feleségid, és több nagy sok szép öltözetű szép személyek: Ezeknek felette bé-hozatz házadban nagy sok számtalan egyéb személyeket, kikkel az mikor akarod mulatz, és az kinek mit akaraszadtz: mert mindennel bőséggel bírsz, kit mindnyájan is egyebet nem mivelhetnének, mire azért hogy mi velünk eképpen tselekedel?

Salamon

Salamon monda: Az Isten engemet Királlyá kent, és tört az Izrael népe között, és semmit nem tselekedhetem az én akaratomból.

Erre az aszszonyi-állat felele és monda: Tégy eleget az te kívánságodnak és akaratodnak az tiédből: Az miénkből pedig miért tennél eleget? Mi Nemessék vagyunk, az Abrahám nemzetségéből valók, és az Moysesnek Törvényét tudgyuk, és miért akarod el-változtatni az mi Törvényünket? Mikor igazságot kellene tselekedned, miért tselekedel hamisságot és álnokságot mi közöttünk?

Ezen Salamon felette igen fel indula haragra, és monda nagy búfultában: Mitsoda hamisságot mivelek te gonosz vétkes aszszonyi állat?

Az aszszony felele: Nagy hamisság ez, hogy ezt akarod szereznie, hogy minden férfinak hét felesége legyen. Bizony

az nem

az nem létszen. Mert nintsen Fejedelem, sem Tisztartó, sem Hadnagy, kinek annyi gazdagsága volna sem hatalma, kitsak edgy aszszony embernek akarattyának-is eleget tehetne: Ha pedig hét lenne, vallyon s' mit tenne, emberi erő felett lenne? Sőt inkább jobb lenne, hogy minden aszszony embernek hét Ural lenne.

Ezen Salamon Király mosolyodék, így szólla az ő szolgáinak: Nem véltem volna semmiképpen, hogy az aszszonyi állatnak sokasága, fellyül halatta volna az férfiaknak számokat.

Akkoron azért egész Jerusalembéli aszszonyi-állatok felkiáltának egyenlő szóval, és mondanak: Bizony gonosz Király vagy te, és hamissak az te ítéletid. Mostan tudgyuk nyilván, hogy igazak az mellyeket hallottunk: Gonoszt végesz mi felőlünk, és meg-tsufolsz és nevez minket szemtől szembe. Oh nagy Isten melly gonosz az ora! Imé Saul Király gonoszul bira előszőr minket, Dávid ismét meg-gonoszban, mostan pedig Salamon mindenképpoklobban!

Ezen az Király igen meg haraguvék, és monda: Nintsen álnakb gonoszb fő az Zomok Kigyó fejénél: Es nintsen harag nagyobb, az aszszonyi állat haragjánál. Jobb volna az Oroszlányokkal és az Sárkányokkal edggűtt lakni és mulatni, hogy sem mint az aszszonyi-állattal edgyűtt lakni. Melly igen rövid minden gonosság, és kevés ideig állandó: De nints nehezebb dolog aszszonyi-állat haragjánál. Az aszszonyi-állat azt-is bánnya, hogy ha tulajdon férje vagyon, és mindenkoron ellene vagyon az ő Urának. Alázatos szívű, szomorú ábrázatu, és nem egyéb, hanem halálnak halála, és csak nagy győtrelem az álnok aszszony ember. Mert ő kezdeti az bűnnek-is: és ő általa mindnyájan meghalunk, szűnek nagy fájdalma és győtreleme az morgó aszszony ember, és az álhatalan aszszonyi-állatnak nagy ostor az ő nyelve: mellyet mindenekkel közöl, és mindenkét le-vág. Az aszszonyi-állatoknak az ő szemekből tétzik-ki, és az ő szemek semmi tisztességet nem ismérnek, azért ne tsudálkozzál te ember, hogy ha régedet sokszor hátra vetnek.

Mikor

Mikor ilyen beszédekét szólna az Király: Náthán Proféta fel-kele, és ilyen szóval szólla, és monda: Mire Uram Király, hogy az egész Jerusalembéli aszszony-népeknek ortzájokat ekképpen szegyenitéd-meg?

Salamon.

Nem halládé mennyi szidalmat büntelen ők én reám hányá nak.

De leg ottan Náthán felele: Vaknak, Süketnek és Némának kell lenni annak, az ki az alatta valókkal békeségben akar élni.

Salamon monda: Meg-kell felelni az bolondnak mindenkoron az ő bolondsága-szerént.

Ezt halván Markalff, hamar fel-ugrék az Palotának szegelletiből, az hol ül vala, felele és monda az Királynak: Hiszem, igazán ki-mondád az én akaratomat,

Salamon.

Miképpen, miért vólt akaratod?

Markalff.

Holott ma reggel igen magasztalád az aszszony-népeket, mostan immár szidalmazod őket: Ezt akarom vala én tsak: Mert ennek-utánna immár, mindenkoron igaznak kell mondanod engemer.

Salamon.

Mi dolog te akasztó-fára való, ingyen sem tudod mitsoda zenebona vala ez.

Markalff.

En nem tudom: De meg-kellene gondolnod az ő elméjeknek rövid vóltár, és nem kellene akar mi kitsiny szót be-venned, és mindgyarást el-hinned.

Salamon monda: Menny alá innét előlem, és meg-látsd hogy soha többször előmben ne akadgy, hogy én az te szemed köziben ne nézzek, és leg ottan az Király szolgai Markalffot kivették.

G

Az

Az Kirdlynak udvarlóí szollának az Királynak mondván: Szóllyon az mi Urunk Király ez aszszonyi-állatoknak fülök hallására, gogy távozzanak elinnét.

Akkor az Király fordulván monda az aszszony-népeknek: Ertse és hallja-meg az ti szerelmetek és édessegetek, hogy én bűntelen vagyok ti előttetek, és sem hirem sem rahátsom ez dolokban, mellyről panaszolkodtok. Mind ezeket amaz álnok hitetől aror gondolta, kit mostan látárok hogy ki verének. Sőt én azt mondom: hogy minden jámbor aszszonyi-állatnak edgy edgy Ura légyen. Es az férje feleségét tisztességben tartsa hit alatt, és igen szeresse. Ha mit pénig szólítottam, én azt tsak az gonosz aszszonyi állatokról mondtam: Az jó felől penig ki mondhatna gonosz dolgot.

Nigy és jó rész az aszszonyi állat az férfiúnak házában, és az jó aszszonyi állatnak jó kedve igen gyönyörködte az ő férjét: és az ő teremeit meg velősi és meg kövériti. Az cses és jó kedvű aszszonyi-állatnak kedve fellyül hallad minden kedvet. Az szemérmes aszszonyi-állat olyan, mint az fel-jövő feles Nap az magos égben, olyan szépekesség az jó aszszonyi-állat az férfiúnak házában, és tündöklő szövéndek, miképpen az Gyertya az Gyertya-tartóban: és olyan mint az drága Pohároknak, Sellegeknek aranyas lábai, és mint az gyermekdid plánták mellététetett támaszok.

Az áthatatos aszszonyi-állatnak fundamentuma építettet merő kősziklán, és az lstennek parantsolati az ő szívében bevadnak irattatván.

Azért az Szent és irgalmas kegyelmes lsten az Izraelnek Ura meg-áldgyon riteket, és meg-fokasítsa az ti magatokat, az ti nemzetségeitekben mind örökkön örökké.

Es mikoron mind fejenként AMENT mondtanak volna, az Királyt meg követvén, előre el-menének az aszszonyi-állatok,

Markalff penig igen boszszullya vala ez rajta tött boszszúságot, és miért hogy az Király meg-hatta vala hogy soha szemébe ne nézne, gondoikodik vala mitsoda fortélyt tehetne,

MA B

MARKALFF ITT UGY JAR MINT edgy négy lábu oktalan állat.

M Afod napra kelvén nagy hó esék az földre, és akkoron Markalff vön edgy Rostát edgyik kezében: az másikban edgy Medve lábát, és az ő sarjait mindeniket vízfza voná lábaiban:

és mint edgy négy lábu Vad, az város úrzáján, ugy kezdé járni: és hogy jutott volna az város végére, találá az urzán edgy Sűrő kemenzére, és belé bűvék.

Es mikor meg-virrat volna, az Király szolgál az Markalff nyomát meg-lárak, és ítélek valami tsodálatos Vadnak lenni.

Mikoron ezt az Királynak meg-mondották volna, ő is igen el-tsudálkozék rajta, és leg-ottan az Király nagy sok Vadászokkal és ebekkel, kezdé követni az Markalff nyomát.

G 2

ITT

ITT IMMAR JUT AZ KIRÁLY az Markalff Barlangjához.

Mikor jutott volna az Király az Kementzéhez, le-szálla Lováról hogy bé nézne az Kementzében.

Markalff pedig le-borult vala ortzájára, meg-görbedvén, és le-vetette vala gatyáját, és ki-tettzik vala minden szekszamentája és szerzáma.

Es hogy meg-látá az Király, monda: Kitsoda fekszik orbenn?

Markalff felele: Im én vagyok,
Salamon.

Mit fekszel ekképpen?

Markalff.

Te parantsoltad vala énnékem hogy el-kerülnélek, hogy
szemem-

szememben ne néznél. Azért ha nem akarisz szememben nézni, nézz immár az seggemnek közepiben.

Ezen Salamon Király igen el-pirula, és monda az szolgáknak: Fogjátok-meg és akaszszátok fel az latrot.

Mikor azért meg fogták volna, szólla Markalff az Királynak, és monda: Uram Király, tsak ezt nyerhessem-meg tőled, hogy az melly fát én szereténdek, arra akaszszanak fel.

Salamon monda: Légyen ugy, az mint könyörögsz? Mert énnékem kevés gondom vagyon arra, mitsoda fára akaszszanak.

ITT VITETIK MARKALFF AKASZ- tani, és mint nem találnak fát kire akaszszák.

A Kkor azért az szolgák meg-fogák Markalffot, és ki-vivék az Várasból, hogy fel-akaszszák, és által-menvén Josaphát

Völgyén, jutának az Olajhegynek tetejére, mind Jerichoig jár-
ván, és semmi fát nem találának kire szeretne volna magát Mar-
kalff akasztani: Innét által menének az Jordán vizén, és bé-já-
rák egész Arabiát, és még is edgy fát sem találának, kit Markalff
magának választana. Ezeknek utánna Carmelusnak Ligetie,
berkét, mind bé-járak, és az Libanus hegynek Cedrus fáit, és az
Pusztáknak minden helyeit, meg-látogaták az Veres tenger-
mellett, és ugyan sohul edgy fát sem szeretne Markalff, kire akart-
ta volna magát fel-akasztani.

ITT IMMAR VISZSA AZ KIRÁLY elciben viszik az Szólgák Markalffot, és meg-mondák mint jártanak.

VEgczetre az Király szolgai, hogy nem találának olly fát, kit
Markalff szeretett volna. visszsa vivék köztve az Királynak,
és meg-beszéllék mind; hogy mint jártanak volna Markalffal.

Melly dolgot halván az Király, nagy tsudálkozván monda.
Vagy akarom vagy nem, de kedvem ellen-is el kell énnékem,
ezt tartanom. El-tartom ennek okáért őtet mind örökké,
mind feleségével egyetemben. Mert immár meg-győztettem
az ő gonofságitól, és nem akarom, hogy többé engem haragra
inditson.

Annak okáért mind ő magának, s' mind feleségének, a-
dassék érel ital, és ruházat minden szükségnek idején. Es ek-
képpen Markalff, ki menekedék az Salamon Király kezé-
ből, és mind éltig nagy békeségben nyugovék.

De ám most is nyugszik,

Amen,

Finis libri Markalffi.

2650.
◆SSS(o)SSS◆

